

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek er en del af foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data. Det er et special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv, blandt andet omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Slægtsforskernes Bibliotek:

<http://bibliotek.dis-danmark.dk>

Foreningen DIS-Danmark, Slægt & Data:

www.slaegtogdata.dk

Bemærk, at biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. Når det drejer sig om ældre værker, hvor ophavs-retten er udløbet, kan du frit downloade og anvende PDF-filen.

Når det drejer sig om værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun er til rent personlig, privat brug.

Det Kongelige Døbstumme-Institut

i Skoleaarene 18⁶⁵/₆₆ og 18⁶⁶/₆₇,

en Indberetning til Ministeriet for Kirke- og
Underviisningsvæsenet

af 10de Februar 1868

fra

Geheime-Statsraad **J. P. Trap**,
Directeur,

og

Pastor **K. Malling Hansen**,
Forstander.

Kjøbenhavn.

Trykt hos S. S. Schultz.

1868.

A. a. Elevernes Antal (Tilgang og Afgang).

Paa Overgangen fra Skoleaaret 1864/65 til 1865/66 var Elevernes Antal	94 Elever (55 Dr. og 39 Pg.)
I Skoleaaret 1865/66 indkom	30 Elever (16 Dreng 14 Piger)
I Løbet af dette afgik:	
til Døbstummestolen*) 2 Elever (» Dr. 2 Pg.)	
til Hjemmet paa	
Grund af Sygdom 1 — (1 — » —)	
Tilsammen . . .	3 — (1 — 2 —)
Forskjel mellem Antallet af Indkomne og Afgaaede . . .	27 — (15 — - 12 —)
Elevernes Antal ved Mars-Examen i Mai 1866	121 Elever (70 Dr. og 51 Pg.)
Af disse bleve confirmerede og afgik	20 — (14 — - 6 —)
Paa Overgangen fra 1865/66 til 1866/67 var Elevernes Antal	101 Elever (56 Dr. og 45 Pg.)

*) „Døbstummestolen grundet paa Talemetoden“; Forstander, Fr. Cand. theol. Keller.

Paa Dvergangen fra Skoleaaret 18 ⁶⁵ / ₆₆ til 18 ⁶⁶ / ₆₇ var Elevernes Antal...	101 Elever (56 Dr. og 45 Pg.)
3 Skoleaaret 18 ⁶⁶ / ₆₇ indkom.....	31 Elever (19 Dr. 12 Pg.)
3 Løbet af dette afgif:	
til Døbstummeskolen som uegentlig døbstumme	6 Elever (1 Dr. 5 Pg.)
til Døbstummeskolen som aandsfløve døbstumme	5 — (4 — 1 —)
til Hjemmet paa Grund af Sygdom.....	1 — (1 — » —)
ved Døden	3 — (1 — 2 —)
<u>Tilsammen... 15 — (7 — 8 —)</u>	

Forstjæl mellem Antallet af Indkomne og Afgaaede...	16 — (12 — - 4 —)
Elevernes Antal ved Mars-Examen i Juli 1867	117 Elever (68 Dr. og 49 Pg.)
Af disse bleve confirmerede og afgif.....	17 — (8 — - 9 —)

Paa Dvergangen fra Skoleaaret 18⁶⁶/₆₇ til 18⁶⁷/₆₈ var Elevernes Antal..... 100 Elever (60 Dr. og 40 Pg.)
 3 18⁶⁵/₆₆ var altsaa Tilgangen 30 Elever (16 Dr. 14 Pg.), den hele Afgang 23 Elever (15 Dr. 8 Pg.), ved Examen 121 Elever (70 Dr. 51 Pg.)
 3 18⁶⁶/₆₇ var Tilgangen 31 Elever (19 Dr. 12 Pg.), den hele Afgang 32 Elever (15 Dr. 17 Pg.), ved Examen 117 Elever (68 Dr. 49 Pg.)

Skoleaaret 18⁶⁵/₆₆ varede fra 1ste August 1865 til 31te Mai 1866, Skoleaaret 18⁶⁶/₆₇ fra 1ste August 1866 til 23de Juli 1867. Ifølge Kirke- og Underviisningsministeriets Resolution af 4de Mai 1867 gaaer Institutets Skoleaar for Fremtiden fra hvert Aars 23de August til næste Aars 23de Juli.

Det Kgl. Døvstumme-Institut er indrettet paa at have 130 Elever. At dette Elevantal ikke fandtes paa Anstalten i de to sidste Skoleaar havde, hvad 18^{65/66} angaaer, sin Grund i, at usædvanlig mange af de indkaldte Elever ikke mødte paa Institutet, enten paa Grund af Sygdom, eller fordi deres Optagelse efter Forældrenes Ønske blev udsat til det følgende Aar. I 18^{66/67} var der 24 Elever i yngste Klasse, men da dette Antal ikke turde forøges, og der ikke kunde dannes to yngste Classer, saa fulgte heraf, at heller ikke i dette Aar kunde alle Elevpladserne blive benyttede*).

b. Elevernes Hjemstavn.

De 117 Elever (68 Drengene og 49 Piger), som have nydt Undervisning paa Institutet i 18^{66/67}, høre hjemme i følgende Kjøbstæder og Amter:

Fra Kjøbstæderne.

Fra Kjøbenhavn.....	4	Elever
— Frederiksborg.....	1	—
— Nykjøbing i Sjælland.....	1	—
— Vordingborg.....	2	—
— Nexø.....	1	—
— Nysted.....	1	—
— Middelfart.....	2	—
— Nyborg.....	1	—
— Svendborg.....	1	—
— Hjørring.....	1	—
— Nykjøbing paa Mors.....	1	—
— Mariager.....	1	—
— Horsens.....	1	—
— Viborg.....	2	—
— Fredericia.....	1	—

Fra Kjøbstæderne... 21 Elever.

*) I indværende Skoleaar ere samtlige 130 Pladser komne til Nytte, hvilket er blevet muligt ved at sammenlægge de to fideordnede 5te Classer, og indkalde 2 yngste Classer ved Begyndelsen af 18^{66/67} istedetfor 1.

Fra Landet.

Fra Kjøbenhavns Amt	6	Elever
— Frederiksborg —	7	—
— Holbæk —	12	—
— Sorø —	3	—
— Præsto —	7	—
— Bornholms —	»	—
— Maribo —	4	—
— Odense —	4	—
— Svendborg —	5	—
— Hjørring —	8	—
— Thisted —	3	—
— Aalborg —	2	—
— Viborg —	4	—
— Randers —	9	—
— Skanderborg —	1	—
— Aarhus —	3	—
— Vejle —	5	—
— Ringkjøbing —	5	—
— Ribe —	1	—
— Færøerne	2	—
— Island	5	—

 Fra Landet... 96 Elever.

Fra Sjællands Stift er der ialt	46	Elever
(af hvilke kun 1 fra Bornholm og 2 fra Færøerne.)		
— Laaland-Falsters Stift	5	—
(alle 5 fra Laaland.)		
— Fyens Stift	13	—
— Sylland	48	—
— Island	5	—

 Ialt .. 117 Elever.

c. Elevernes Forældre og nærmeste Slægtninge.

Af de 117 Elever ere 9 fødte udenfor Egtestab af Forældre, der vare Tjenestefolk, 29 ere Børn af Arbeidsmand og Indsiddere, 60 ere Børn af Ublsbrugere (14 Børn af Gaardmænd, 38 af Huus=

mænd, 3 af Boelsmænd og Parcelfister, 5 fra Island), 4 ere Børn af Fiskere, 3 af Skomagere; en Skrædder har 1 Barn paa Institutet, en Bæver 1, en Smed 1, en Hjulmand 1, en Lømrer 1, en Slagter 1, en Barbeer 2, en Stampemøller 1, en Skipper 1, en Opshvsbetjent 1, og en Commissionair 1 Barn paa Institutet.

Blandt de 117 Elever har kun een beslagtede Forældre, de ere Søstendebørn. Derimod have mange af dem døvstumme Slægtninge. Der er saaledes 8 Søstende=Par imellem de 117 og desuden 11 Elever, som have een eller flere døvstumme nære, Paarørende.

d. I hvilken Alder Døvheden er indtraadt.

Døvfødte ere	70 Elever (39 Dr. 31 Pg.)
Døvblevne	33 — (19 — 14 —)
Uvist om døvfødte eller i den spæde Alder	
døvblevne	14 — (10 — 4 —)
	117 Elever (68 Dr. 49 Pg.)

Altjaa har idetmindste henved $\frac{1}{3}$ af Eleverne i sin Tid kunnet høre, enkelte af dem endogjaa i flere Aar.

I det 1ste Leveaar have	3 Elever (3 Dr. " Pg.) mistet Hørelsen
— 2det — —	13 — (6 — 7 —) — —
— 3die — —	7 — (5 — 2 —) — —
— 4de — —	8 — (4 — 4 —) — —
— 5te — —	2 — (1 — 1 —) — —

Salt... 33 Elever (19 Dr. 14 Pg.)

Efter Skarlagensfeber have	12 Elever (6 Dr. 6 Pg.) mistet Hørelsen
— Hjernebetændelse —	5 — (2 — 3 —) — —
— Krampe —	2 — (1 — 1 —) — —
— Mæslinger —	1 — (" — 1 —) — —
— Kjerterhøge —	1 — (" — 1 —) — —
— Strubehøste —	1 — (1 — " —) — —
— Koldfeber —	1 — (1 — " —) — —
— Gigtfeber —	1 — (1 — " —) — —
— en ondartet Hud=	
sygdom —	1 — (1 — " —) — —
Ubekjendt efter hvilken	
Sygdom —	8 — (6 — 2 —) — —

Salt... 33 Elever (19 Dr. 14 Pg.)

e. Elevernes Alder.

4 Elever (2 Dr. 2 P.g.) vare 9 Aar gl.
10 — (7 — 3 —) — 10 — -
10 — (2 — 8 —) — 11 — -
16 — (10 — 6 —) — 12 — -
13 — (7 — 6 —) — 13 — -
12 — (8 — 4 —) — 14 — -
13 — (7 — 6 —) — 15 — -
13 — (8 — 5 —) — 16 — -
13 — (10 — 3 —) — 17 — -
8 — (4 — 4 —) — 18 — -
2 — (2 — " —) — 19 — -
2 — (1 — 1 —) — 20 — -
1 — (" — 1 —) — 21 — -

117 Elever (68 Dr. 49 P.g.)

En stor Deel af Eleverne, idetmindste de 39 (25 Dreng og 14 Piger), som ere 16 Aar og derover, ere komne temmelig seent — flere af dem meget for seent — til Institutet. Grunden hertil er tildeels den, at Institutet tidligere i en Række af Aar ikke har haft Plads nok til at optage alle 8 Aar gamle Døbstumme. Antallet af de over 8 Aar gamle Døbstumme, som ikke kunde finde Optagelse, var i stadig Stigning, og først med det 11te, 12te og 13de Aar fik de Afgang til Institutet. Meget ofte ere ogsaa Forsømmelser fra deres Side, som skulle afgive Indberetning om de Døbstumme, eller Forældrene selv, Skyld i at Elever komme for seent til Anstalten.

Paa Grund af den i de sidste Aar betydelige Tilgang af uegentlige Døbstumme til Døbstummeskolen er Optagelsesalderen imidlertid nu gaaet ned til det 8de Aar. Om nogle Aar vil Anstalten altsaa ikke mere have saa mange gamle — og for gamle Elever — som nu, ja vel endog saa slet ingen over den rette Underviisningsalder, saafremt Ministeriets Opfordring til Landets Geistlighed i Circulaire af 5te Januar f. A. kan bevirke, at Indberetningerne om Landets Døbstumme for Fremtiden vinde i Nøiagtighed og Paalidelighed.

f. Længden af Opholdet paa Institutet.

24	Elever	(17	Dr.	7	Pg.)	have	opholdt	sig	paa	Institutet	i	1	Åar
23	—	(13	—	10	—)	—	—	—	—	—	—	2	—
15	—	(7	—	8	—)	—	—	—	—	—	—	3	—
15	—	(10	—	5	—)	—	—	—	—	—	—	4	—
17	—	(11	—	6	—)	—	—	—	—	—	—	5	—
16	—	(8	—	8	—)	—	—	—	—	—	—	6	—
6	—	(1	—	5	—)	—	—	—	—	—	—	7	—
1	—	(1	—	»	—)	—	—	—	—	—	—	8	—

117 Elever (68 Dr. 49 Pg.)

Institutets Cursus er et sexaarigt. Blandt de 17 Elever, som bleve confirmerede i Juli 1867, var der altsaa ifølge Foranstaaende 7 Overfiddere (5 Piger og 2 Dreng); de 6 Elever havde været 2 Åar i een af Classerne, den ene 4 Åar i 2 Classer. Her som altid tidligere afgave de kvindelige Elever det største Antal Overfiddere.

g. Elevernes Fordeling i Classer.

24	Elever	(17	Dr.	7	Pg.)	vare	i	6te	Class	(hngfte)
13	—	(7	—	6	—)	—	—	5te	—	B.
14	—	(7	—	7	—)	—	—	5te	—	A.
16	—	(6	—	10	—)	—	—	4de	—	
17	—	(13	—	4	—)	—	—	3die	—	
16	—	(10	—	6	—)	—	—	2den	—	
17	—	(8	—	9	—)	—	—	1fte	—	

117 Elever (68 Dr. 49 Pg.)

Angaaende det forholdsvis ringe Antal Elever i de to 5te Classer, og angaaende de mange Elever i hngfte Class, henvises til Bemærkningerne under A. a. Side 5.

B. Elevernes aandelige og legemlige Udvikling.

Institutets Underviisnings-Plan er indrettet paa, at Elevernes Oplærelse skal tilendebringes i 6 Åar. Som en Følge heraf bestaaer Institutet af 6 etaarige Classer, af hvilke dog den ene siden Anstaltens Udbidelse i 1859 er en dobbelt Class. I 18^{65/66} var der to 6te Classer, i 18^{66/67} to 5te Classer. Til den intellectuelle Underviisning

i de 7 Classer er der foruden Forstanderen 7 Lærere. Underviisningen fordeles imellem Lærerne baade efter Classestyret og Fagstyret, alt efter som Institutets Lær og den enkelte Lærers Begavelse nødvendiggjør det. Medens saaledes hver Lærer i Reglen har en vis Klasse i Rækken, hvori han Aar efter Aar giver Sprogunderviisning under Vexel af Elever ved hvert Skoleaars Begyndelse, saa har derimod hvert Real-fag saavidt muligt sin Lærer. Det har ogsaa undertiden viist sig særdeles hensigtsmæssigt for en enkelt Classes (og da navnlig for Sprogunderviisningens) Vedkommende at benytte det ved Døvstumme-Institutet i Paris for alle Classer gjældende systeme de la rotation. Saa uheldigt som det vistnok vilde være med Pariser-Institutet at lade hver af Lærerne gennemføre en Samling Elevers hele Underviisning lige fra det første til det sidste Trin, fra Elevernes Optagelse til deres Udskrivning af Anstalten, saa uheldigt som det med andre Ord vilde være at dele den hele Anstalt i mange smaa af hinanden uafhængige Anstalter, saa gavnligt, navnlig vækkende og controlerende for den hele Underviisning, kan det derimod være, at lade en enkelt Lærer føre en Samling Elevers Underviisning, især Sprogunderviisning, gennem flere Aar, maaskee endog saa — efter Omstændighederne — gennem det hele Curfus.

Til den intellectuelle Underviisning blev der i 18^{66/67} ligesom tidligere anvendt mindst 30 Timer om Ugen, 5 Timer om Dagen. Fagene og det Antal Timer, der blev anvendt til de enkelte Fag sees af følgende Oversigt.

	1ste Cl. Timer.	2den Cl. Timer.	3die Cl. Timer.	4de Cl. Timer.	5te Cl. Timer.	6te Cl. Timer.
Sprogunderviisning.	10.	10.	15.	18.	18.	20.
Religion	5.	5.	”	”	”	”
Bibelhistorie	2. ¹⁾	4.	3.	”	”	”
Historie	6.	”	”	”	”	”
Geographi	4.	4.	”	”	”	”
Naturhistorie og Na- turlære	”	4.	3.	”	”	”
Regning	3.	3.	4.	5.	6.	6.
Skønskrivning	”	”	2. ²⁾	3. ²⁾	”	”
Taleunderviisning . .	”	”	3. ³⁾	4. ³⁾	6. ³⁾	4. ³⁾
	30.	30.	30.	30.	30.	30.

Samtlige Lærere (med Undtagelse af Forstanderen, der har undervist 18 Timer om Ugen) have undervist 30 Timer ugentlig. Hr. Lærer Gram har foruden de 30 Timer havt 3 Extra-Timer.

1) Foruden de anførte 2 Timer Bibelhistorie havde ældste Klasse tillige i 3 Extra-Timer Undervisning i Bibelhistorie, ialt altsaa 5 Timer Bibelhistorie.

2) Da den hele Døbstummeundervisning fordrer en langt hyppigere Anvendelse af Griffel og Pen end i andre Skoler, og der under den megen Skriven i Reglen udvikler sig en god Haandskrift, har man anseet det for rettest at henlægge kun faa Timer til Skjønnskrivning. Da dernæst en færegen Undervisning heri allermindst bør være nødvendig i de yngste Classer, og der ikke vil kunne affees Tid dertil i de to øverste Classer, ere de faa Skjønnskrivningstimer henlagte til to Mellemclasser.

3) Efter Skoleaaret 1867/68 vil der være Taleundervisning gennem alle Institutets Classer. Foruden de opførte 23 Timer til Undervisning i mundtlig Tale anvendtes der hertil 18 Timer, som fremkom derved, at der i hver af de 18 Timer, Forstanderen underviste, kunde i en af Classerne være to Lærere, som da i Reglen begge gave Taleundervisning. Herefter havde 3die Klasse 5 Timers Taleundervisning, 4de Klasse 9 Timer, 5te Klasse A 9 Timer, 5te Klasse B 8 Timer og 6te Klasse 10 Timer. Noget hen i Skoleaaret blev det imidlertid nødvendigt at give Slip paa enkelte af de saaledes bundne Timer, idet en af Lærerne paa Grund af et svagt Bryst ikke kunde taale at give Taleundervisning.

I 4½ Eftermiddagstime undervistes samtlige Drengene i Tegning, Pigerne i 3 Timer.

Sprogundervisningen gaar ud paa at lære Eleverne at forstaae Andres Udtalelser i det danske Sprog gennem Skrift eller Haandalphabetet, og selv at kunne udtale sig gennem Skrift og ved Hjælp af Haandalphabetet. Disse Maalets tvende Sider, at kunne forstaae og gjøre sig forstaaelig, at kunne modtage og give igjennem det danske Sprog, have stadigt for Øie paa ethvert Trin af Sprogundervisningen :

Ligesaa ofte Læreren ved den første Sprogundervisning gaaer fra den skrevne (eller trykte, eller ved Haandalphabetet givne) Benævnelse af Gjenstanden til Gjenstanden, til Tegnet for denne og til

Billedet af Gjenstanden, ligesaa ofte stærk Bevægelsen fra Gjenstanden, fra Tegnet og fra Billedet til Benævnelsen; det Første som en Begyndelse til at lære Eleven at modtage gennem Sproget, det Sidste til at give gennem Sproget. Atter det Samme paa et følgende Trin: Efter Billeder, der fremstille en Handling eller Situation, danner Læreren lette Sætninger; disse opskrevne, senere hen ogsaa givne i Haandalphabetet, forklæres for Eleven ved Hjælp af Tegnsproget og ved Henviisning til Billedet, om muligt ogsaa ved ligefrem at udføre Handlingen. Altsaa: til Forstaaelse af den danske Sætning, gaaes der fra denne til det tilsvarende Billede, til Forklaring i Tegnsproget og til Udførelse af Handlingen. Omvendt, for at Eleven kan lære at udtrykke sig i Sproget, tør de modsatte Bevægelser ikke glemmes: fra denne Handling paa dette Billede, forklaret i Tegnsproget, til en dertil svarende dansk Sætning; dernæst fra disse lignende Handlinger, udførte af Lærer og Elever, til Danstien, og endelig — fra lignende Handlinger, fortalte i Tegnsproget, maastee oplevede af Lærer eller Elever, til den danske Sætning.

Medens dernæst paa følgende Trin i Sprogunderviisningen Fortællinger i det danske Sprog bringes til Elevens Forstaaelse gennem Tegnsproget, og Fortællinger, meddeelte i Haandalphabetet, af Eleven gjengives i Tegn, medens endvidere Eleven ved egen Hjælp skal kunne komme til Forstaaelse af en Fortælling paa Dansk (curforiisk Læsning), saa søes han paa den anden Side flittigt i at give i det danske Sprog. Eleven maa skriftlig eller ved Haandalphabetet beskrive, hvad han ser paa et Billede, hvad der fortælles ham i Tegn, hvad han har oplevet hjemme eller paa Anstalten (Dagbøger og Breve).

Sprogstoffet vælges stadigt saaledes, at det kan tjene til Berigelse af Elevens Kundskaber og til Udvidelse af hans fra først af saa snævre Synskreds, kort — som et vigtigt Hjælpe middel til Elevens hele aandelige Udviikling. Partier af Realfagene kunne altsaa finde deres Udviikling og bringes til Forstaaelse under Sprogunderviisningen; omvendt maa Underviisningen i Realfagene meget ofte tjene til Udviikling af Elevens Sprogfærdighed.

Af det Foregaaende følger, at Sprogets grammatiske Former ikke indøves tørt skematisk, men gennem et fyldigt Sprogstof.

Taleunderviisning. Enhver Døvstum, der ikke har Skade paa sine Håndsevner eller sine Taleorganer, vil kunne lære at udtale sig mundtlig og tillige kunne opnaae Færdighed i at aflæse

Talen fra Andres Mund. Kan han det, saa maa der ogsaa paa enhver Oplærelses-Anstalt for Døvstumme arbeides hen til at høre Stumheden og bibringe Diet en saadan Færdighed, at det, hvad Opfattelsen af den mundtlige Tale angaaer, kan træde i Drets Sted. Overbeviist om Rigtigheden heraf har Bestyrelsen indført en videregaaende Taleunderviisning end tidligere. Uagtet de Kræfter og den Tid, Institutet i de to Aar har kunnet anvende hertil, har været stærkt begrændset, saa er der dog naaet saadanne Resultater, at der ikke kan være nogen Tvivl om, at der fremdeles bør arbeides hen til det satte Maal og ad den Vej, Institutet hidtil har fulgt. Skal denne Underviisning imidlertid komme til sin fulde Udvikling, maa der kunne anvendes endnu mere Tid dertil og langt flere Lærerkrafter.

Institutets aarlige Examen og Confirmation afholdtes i 18^{65/66} som sædvanligt i Slutningen af Mai, i 18^{66/67} derimod midt i Juli Maaned.

Ministeriet havde nemlig ved Skrivelse af 4de Mai 1867 efter Indstilling fra Institutet resolveret, at Anstaltens Skoleaar for Fremtiden skulde gaae fra hvert Aars 23de August til næste Aars 23de Juli, istedetfor som tidligere fra hvert Aars 1ste August til næste Aars 31te Mai. Tiden for Elevernes Optagelse blev forandret fra 1ste August til 23de August og Confirmationen til Onsdagen før den 23de Juli fra Onsdagen før 31te Mai. Istedetfor Ferie for enkelte af Eleverne i de to Maanedes Juni og Juli, og Ferie for den ene Halvdeel af Lærerne i den ene Maaned, og den anden i den anden Maaned, fik nu samtlige Elever og Lærere (med Undtagelse af Forstanderen og een Lærer — til Underviisning af de i Ferien tilbageblevne Elever —) fri i den sædvanlige Ferietid, fra 23de Juli til 23de August. Ved denne Forandring af Skoleaaret er fornemmelig bundet, at dette blev forlænget med en heel Maaned. I de sidste Aar var Antallet af de Elever, der i Juni og Juli besøgte deres Hjemstavn, blevet saa stort, at Underviisningen af de saa tilbageblevne umuligt kunde passes ind i Underviisningsplanen for det hele Aar. Det var i Virkeligheden som om Institutet havde Sommerferie i to Maanedes. En anden Vinding er den, at alle Eleverne kunne komme hjem til deres Forældre een Gang om Aaret, idet Institutet nu, -- da Ferien falder sammen med den almindelige Sommerferie —, kan skaffe dem fri Rejse ved „Commissionen for kjøbenhavnske Almueskolebørns Ferierejser.“

Et fortrinligt Grundlag for den fremtidige Udvikling

af Døvtumme=Underviisningen her i Landet er der bleven givet ved Ministeriets Resolution af 5te Januar 1867 paa Indstilling fra Døvtummeskolen og fra det Kgl. Døvtumme=Institut angaaende Forholdet mellem disse tvende Anstalter.

Ministeriet har bestemt, at samtlige døvtumme Børn skulle indkaldes til Underviisning paa det Kgl. Døvtumme=Institut (dog overlades det Forældre, som selv kunne betale for deres Børns Underviisning, at vælge, om de ville indsætte deres Børn i det Kgl. Døvtumme=Institut eller i Døvtummeskolen). Efterat de indkaldte Elever have opholdt sig en Maaned paa Institutet, prøves de af Forstanderen for Døvtummeskolen, Directuren for det Kgl. Døvtumme=Institut og Forstanderen for samme. Disse afgjøre, hvilke af Børnene der maa ansees for egentlige Døvtumme, hvilke for uegentlige og hvilke for aandsfløve. De egentlige Døvtumme oplæres paa det Kgl. Døvtumme=Institut, de uegentlige og de aandsfløve Døvtumme i Døvtummeskolen.

Bed uegentlige Døvtumme forstaaes saadanne, der ikke ere ganske døve, men have saamegen Hørelse, at de med denne kunne opfatte idetmindste de fleste af Vocalerne, eller ikke ere ganske stumme, men ere istand til med nogenlunde reen Stemme at udtrykke sig i enkelte Ord og yttre Tilbøielighed hertil, eller som hverken ere ganske døve eller ganske stumme. *)

Der bragtes tillige Genhed ind i begge Anstalters Bestyrelse, idet det Kgl. Døvtumme=Instituts Directeur indtraadte som Formand i „Tilshjnscomissionen“ for Døvtummeskolen.

Haandfærdigheder. I Institutets fire Værksteder arbejdede de mandlige Elever hver Dag i 4 Eftermiddagstimer. Der var omtrent ligemange Drengene i Snekker= Skomager= og Skrædderværkstedet. Paa Bogbinderværkstedet var der kun 3 Elever i 18^{65/66} og 2 Elever i 18^{66/67}.

Eleverne paa Snekerværkstedet forfærdigede som sædvanligt en Deel af Anstaltens Inventarium. Paa Skomagerværkstedet sledes og

*) Allerede i 1849 havde Institutets daværende Direction og Forstanderen, Hr. Professor Heiberg, foreslaet en Sondring som den anførte mellem egentlige og uegentlige Døvtumme og Oprettelsen af en særegen Underviisningsanstalt for disse sidste. Forslaget blev ikke taget til Følge; Ministeriet manglede de fornødne Pengemidler.

repareredes samtlige Elevers Skotøi, og paa Skrædderværkstedet alle de mandlige Elevers Trosier, Beste og Beenklæder.

I Haandgjerningskolen beskæftigedes Institutets qvindelige Elever under de tvende Lærerindes Veiledning hver Dag i 3 til 4 Timer om Eftermiddagen. De lærte at strikke, karte, spinde og sbe. Samtlige Elevers Strømper bleve strikkede og reparerede af Pigerne, og Ulben kartet og spunden af dem. Alt Rinned, Anstaltens og Elevernes, og Pigerens Klædningsstykker blev syet og udbedret i Haandgjerningskolen. Hørspindingen har Institutet maattet opgibe, for at vinde Tid til Syning. Til Haandgjerningskolen er der i sidste Skoleaar anskaffet en Symaskine. De flinkere Piger lære at bruge den, og Institutet bliver ikke ubsat for — nu da de qvindelige Elever blive optagne i en yngre og mindre arbejdsdygtig Alder — at maatte bekoste en Deel Rinned syet udenfor Anstalten.

I Skoleaaret 1865/66 blev Institutets Have udvidet, og der indførtes en mere planmæssig Havedyrkning, hvorved fornemmelig tilsigtedes: 1) At de enkelte af Eleverne, som særlig vise Eyst og Anlæg til Havedyrkning, blive istand til efter deres Confirmation selvstændig som Gartnere at bestyre Dyrkningen af Haven ved mindre Landeieendomme, eller at fortjene deres Ophold som Havelarke under examinerede Gartnere paa større Gaarde. 2) At alle Institutets Drengene erholde saamegen Kjendskab til en rationel Havedyrkning, at de, saafremt de i Tiden erholde egen Have, ville kunne drage den størst mulige Nytte af denne, og maaskee endogsaa skaffe sig et lidet Bierhverv. 3) At de døvstumme Drengene, medens de ere paa Institutet, erholde — hyppigere end hidtil — en gavnlig, forfriskende og oplivende Beskæftigelse i fri Luft, hvilket især kan være nødvendigt for de af Institutets Elever, der en stor Deel af Dagen beskæftiges i Stomager- og Skrædderværkstedet.

Arbejderne i Haven have haft god Fremgang; flere af Eleverne forstaae sig allerede godt paa Havedyrkning, og de gaae alle glade til deres Gjerning i det Frie.

Institutets Dagsorden var den samme som tidligere: Eleverne stode op Kl. 5 om Sommeren og Kl. 6 om Vinteren. Kl. 6 om Sommeren og Kl. 7 om Vinteren spiste de. Tiden til Kl. 8 benyttedes til Lectiælæsning. Fra 8 til 1 Underviisning paa Skolen, mellem 10½ og 11 spistes der Frokost, Kl. 1 Middagspissning. Efter Maaltidet legede Drengene i Gaarden og paa Legepladsen, Pigerne i Haven

til Kl. 2. Fra 2 til 5 vare Drengene paa Værkstederne og Pigerne i Sækkolen. Derefter Spiisning og Leg fra 5 til 5 $\frac{1}{2}$. Fra 5 $\frac{1}{2}$ til 8, Drengene: Arbejde paa Værkstederne og Tegning eller Gymnastik (Badning om Sommeren); Pigerne: 3 Gange om Ugen Arbejde i Sækkolen, 1 Gang Tegning og Arbejde i Sækkolen, 2 Gange Tegning og Gymnastik (om Sommeren Badning). Kl. 8 spistes der til Aften og fra 8 $\frac{1}{2}$ til 9 $\frac{1}{2}$, da alle Eleverne gik til Sengs, om Sommeren Leg, om Vinteren Lectielæsning.

Den daglige Inspection har været den samme som de foregaaende Aar. Udenfor Underviisningstiden paa Skolen og Værkstederne ere Drengene under Tilsyn af en af Lærerne, Pigerne under en af Lærerinderne.

Elevernes Fornøielser. Engang om Maanedet foretog samtlige Elever en længere Spadsferetour, ledsagede af Lærere og Lærerinder, og hvert Aar havde hele Institutet en større Skotour. 2 Gange have Eleverne besøgt zoologiske Museer paa Vesterbro efter Indbydelse af Eierne, og 2 Gange Hr. Dr. Njærbohlings zoologiske Have ligeledes uden Udgift for Institutet. Efter Indbydelse faae de ogsaa en Samling transparente Malerier m. m., der i forrige Aar forevistis paa Hoftheatret. Hvert Aars ældste Klasse besøgte Rosenborg Slot og flere af vore Museer. Foruden at more Eleverne gavne disse Udflugter ved at udvide deres Kundskaber og deres Færdighed i Sproget. Lærerne samtale med dem om det Sete og lade dem opskrive det. 3 Julen havde Eleverne Zuletræ og fik forskjellige Slags Spil og Legetoi. Hans Majestæt Kongen har 3 Gange glædet Eleverne med et Festsmaaltid, første Gang nogle Dage efter Kongen og Dronningens Besøg paa Institutet den 28de Marts 1866, anden Gang paa Prindsesse Dagmars Formølingsdag, tredje Gang paa Majestaternes Sølvbryllupsdag, den 26de Mai 1867. En stor Deel af Eleverne besøgte om Søn- og Helligdagene deres Slægtninge og Bekjendte i Kjøbenhavn. Kun et mindre Antal Elever kunde i de foregaaende Aar reise til deres Forældre i Sommerferien. Efterat denne ved den nye Ordning af Skoleaaret var bragt til at falde sammen med den almindelige Sommerferie fra 23de Juli til 23de August, lykkedes det iaar ved velvillig Imødekommen af „Commissjonen for de kjøbenhavnske Almueskolebørns Feriereiser“ at erholde fri Reise til Hjemmet i forskjellige Egne af Landet for 71 af Institutets Elever.

Elevernes Kost har været god og rigelig, og altid tilberedt med stor Orden og den fornødne Økonomi. Om Morgenens (Kl. 6 om Sommeren, Kl. 7 om Vinteren) fik de Ælebrød, Kl. 10 $\frac{1}{2}$ hver et halvt Løffillings-Suurbrød, Kl. 1 spistes der til Middag: 1 Gang om Ugen Grønsuppe og Dresteg eller stegt Lever, 2 Gange om Ugen Vandgrød med Mælk samt Fisk eller Drefjød, 2 Gange om Ugen Drefjødsuppe (med Tilfætning af Riis eller Hvidkaal) og Kjød, 1 Gang om Ugen Bølling og Klipfisk, 1 Gang om Ugen Erter eller Kaal med Kjød og Flek. Kl. 5 fik de Smørrebrød og Æl og Kl. 8 ligeledes Smørrebrød og Æl (om Vinteren i Frostveir varmt Æl med Sukker i).

Beklædningen. Foruden det fornødne Antal Underklædningsstykker har hver Elev to Klædninger. Drengenes Troier og Beenklæder ere af tykt og stærkt Klæde, Vestene af Hvergarn. Pigernes Kjoler ere af Hvergarn. Pigerne have desuden en Gymnastikdragt. Udtrøier og uldne Underbeenklæder gives kun til enkelte Elever og efter Lægens Forlangende.

Reenlighed. Den hele Vask af Linned og Uldent besørjes ude af Institutet. Elevernes Paaflædning, Vaskning og Rømning foregaaer under Tilsyn og Hjælp af en Paaflædningskone for Drengenes Vedkommende og en af Lærerinderne for Pigerens. Sovesalene ere forsynede med Vasseindretninger. Samtlige Elever bade i Stranden 3 Gange om Ugen, naar Veiret om Sommeren tillader det. Efteraar, Vinter og Foraar faaer hver Elev 1 Gang om Maanedens varmt Bad.

Foruden den daglige Feining og halbaarlige Hovedreengjøring bliver hvert Locale paa Institutet og samtlige Trapper og Gange vaskede 1 Gang om Ugen. Alle Vægge og Trapper hvidtes 1 Gang om Aaret. Af Hensyn til Børnenes Dine ere Skolestuerne i de sidste 2 Aar blevne malede med en graalig Farve.

Elevernes Senge ere forsynede med Krølhaarstrasser. Om Sommeren har hver Seng 2 uldne Tapper, om Vinteren 3. Sovesalene ere rummelige og vel ventilerede; de opvarmes, naar det er Frostveir.

For Børnenes Sundhed og Legemsudvikling sørges der endvidere ved at give dem den fornødne Frihed til at lege og tumle sig i fri Luft og ved gymnastiske Øvelser. Drengene have Gymnastik 3 Gange om Ugen, hver Gang 1 $\frac{1}{2}$ Time, Pigerne to Gange om Ugen. Der sørges tillige for, at enhver af Drengene, forsaavidt Veiret tillader det, kommer til arbejde 1 Gang ugentlig en heel Eftermiddag i Haven.

Sygepleien. Institutet har to store velindrettede Sygestuer. Saa snart en Elev ikke befinder sig vel, bliver han strax indlagt paa Sygestuen, hvorefter Lægen bestemmer, om Tilfældet er saa ubethdeligt og forbigaaende, at han igjen kan deeltage i Underviisningen, eller skal forblive under Behandling paa Sygestuen. En Sygekone passer efter Lægens Veiledning de syge Elever. Er det nødvendigt, kommer Lægen daglig, undertiden flere Gange om Dagen, paa Institutet, ellers altid hver anden Dag.

Sundhedstilstanden har i de to Aar 1865/66 og 1866/67 været tilfredsstillende, især naar der tages Hensyn til, at en stor Deel af Eleverne — ligesom det oftest er Tilfælde med Dødstumme — vare af en meget kjertelsvag Constitution. Institutet blev hjemstøgt af to Epidemier, af hvilke dog ingen var ondartet. I October 1865 bleve 49 Elever angrebne af Influenza med lette gastriske Symptomer hos en stor Deel af Patienterne. Hos to af dem udviklede Sygdommen sig til Typhus; de bleve indlagte paa Communehospitalet, og udskrevne derfra som helbredede efter henvend to Maaneders Forløb. Samtlige angrebne Elever — med Undtagelse af de to — havde efter 1 til 3 Ugers Forløb fuldstændig overstaet Sygdommen. I August og September Maaned 1866 bleve 30 Elever syge af Mæslinger. Epidemien var meget mild og efter kort Tids Forløb vare de alle 30 helbredede.

I Skoleaaret 1865/66 døde ingen af Institutets Elever. I April 1866 blev en Elev fra Aarhuus, Ernst Anton Jørgensen, efter Lægens Raad afhentet fra Institutet til sit Hjem. Han havde siden Januar s. A. været under Behandling paa Institutets Sygestue, og led af en stærk udviklet Kjertelsyge med Svulster i Ryg og Hofteled. Han døde i Hjemmet i Januar 1867. I Skoleaaret 1866/67 maatte Institutet beklage Tabet af 3 Elever, nemlig Pigen Ane Marie Budolfsen fra Hjørring Amt, der i October efter et kortvarigt Sygeleie døde af Kjertelsyge og Materiefsamling i Underlivet, Drengen Niels Møller Nielsen fra Tønder, der i Juli Maaned døde af Brystsyge, og Pigen Pauline Larsen fra Hjørring Amt, der i Begyndelsen af August efter et langvarigt Sygeleie døde af Kjertelsyge og Vandfot. En brystsvag Elev, Carl Edvard Vilhelmsen fra Aalborg Amt, blev efter i lang Tid at have været under Lægebehandling paa Institutet afhentet til sit Hjem i Mai s. A.

Udførlige Beretninger fra Anstaltens Læge om Sundhedstilstanden blandt Institutets Elever i det omhandlede Tidsrum ere blevne indsendte til Ministeriet med Institutets Regnskaber for de to sidste Finantsaar.

C. Bestyrelse, Lærerpersonale og Functionairer.

Efter i henved 29 Aar at have virket til Betsignelse for Døvstumme=Dplærelsen her i Landet blev Institutets Forstander, Hr. Professor Heiberg, i Februar 1865 kaldet til Sognepræst for Kjeldby Menighed paa Møen. Sin Virksomhed ved Institutet vedblev han til Udgangen af Mai Maaned s. A. I Mai 1865 blev Hans Majestæt Kongens Kabinetsecretair, Geheime=Statsraad Trap, udnævnt til Directeur for Institutet og forhenværende Forstander for det Kgl. Døvstumme=Institut i Slesvig, Cand. phil. R. Malling Hansen, constitueret som Forstander og Første=Lærer fra 1ste Juni. Efterat have taget theologisk Embedsexamen i Juni s. A. blev den constituerede Forstander under 4de September 1865 udnævnt til Forstander, Præst og Første=Lærer ved det Kgl. Døvstumme=Institut.

Den 29de Januar 1866 blev Hr. Cand. theol. Giøe, der i 22 Aar havde været Lærer ved Institutet, udnævnt til Kammerraad.

Under 28de Marts s. A. blev den døvstumme Lærer Hr. Gram, der i 37 Aar havde virket ved Institutet, decoreret med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Fra 1ste November 1865 ansattes Hr. Cand. phil. Sjørgensen, Lærer ved Institutet, som Skriver hos Directøren. Efterat samme Lærer i lang Tid uden Godtgjørelse havde ledet de omfattende Forandringer i Institutets Hæve og Elevernes Arbejde i denne, modtog han fra 1ste April 1866 det Honorar, som hidtil havde været tillagt en Gartner ved Institutet.

Den døvstumme Smf. Lykkeberg, der paa Institutet skulde uddannes til at overtage den ledige Post som 2den Lærerinde, frattraadte med Ministeriets Tilladelse denne sin Stilling ved Institutet efter Udgangen af November 1866.

Hr. Cand. phil. Ruskke, der i 5 Aar havde været Lærer ved Institutet, fik efter Ansøgning sin Afsted med Udgangen af Marts Maaned 1867.

I den vacante Plads som 2den Lærerinde ansatte Ministeriet fra 1ste Februar 1867 Frøken S. G. S. Egede, der i henved 6 Aar havde fungeret som Medhjælperinde ved de qvindelige Elevers Dplærelse i Haandgjerning.

I den ved Lærer Ruskkes Afgang ledigblevne Post ansatte Ministeriet fra 1ste April 1867 Hr. Lieutenant, Cand. phil. F. W. Stickmann.

Fra 1ste Marts 1866 ansattes forhenværende Commandeerfergeant Hr. Admirallie af Ministeriet igjen i sin tidligere Stilling som Gymnastiklærer ved Institutet. Som en Følge heraf maatte Hr. Gymnastiklærer Reizel, der i henved 5 Aar følger under Admirallies Fraværelse ved sin Bataillon i Holsteen havde ledet Gymnastikundervisningen ved Institutet, fratræde denne Post med Udgangen af Februar s. A.

Institutets Bestyrelse, Lærerepersonale og Functionairer ved Udgangen af 1866/67:

Directeur, Geheime=Statsraad Trap siden 1/665.
Forstander og Præst, K. Malling Hansen — 4/965.

Lærer, K. Malling Hansen siden 1/665.
— , Hr. Kammerraad J. E. A. Giøe — 11/144.
— , „ Catechet J. A. J. Engholm — 19/61.
— , „ U. F. Gram, Dannebrogsmænd, — 1/429.
— , „ A. E. Nyegaard — 1/1153.
— , „ Cand. phil. J. G. Jørgensen — 1/857.
— , „ Cand. phil. J. E. Sørensen — 1/162.
— , „ Cand. phil. J. F. B. Stieckmann — 1/467.
Lærerinde, Fruen L. E. Allen — 1/957.
— , „ J. G. S. Egede — 1/267.

Læge, Hr. Regimentschirurg H. M. Mackeprang, R. af D., Læge ved Anstalten siden 1/126.

Skriver, Hr. Cand. phil. J. G. Jørgensen, der tillige leder Arbejderne i Haven.

Tegnelærer, Hr. E. L. Petersen.
Gymnastiklærer, „ K. B. Admirallie.

Snedkerlærer, Hr. D. Andersen, Dannebrogsmænd.
Skomagerlærer, „ D. Jørgensen.
Skredderlærer, „ J. E. Zeppesen.

Bogbinderlærer, Hr. H. C. Verche.

Huusholderstte, Frøken J. C. Brüel.

Sygekone, Madam K. Larsen.

Paaklædningskone, Madam M. Petersen.

Portner, J. Petersen.

Tjenestefolk, 1 Gaardskarl og 5 Tjenestepiger.

D. Bygningerne og Haven.

Institutets Bygninger og Localer: I de to Skoleaar er der foretaget de sædvanlige Reparations- og Vedligeholdelsesarbejder. Af nye Arbejder blev der kun foretaget følgende:

I Skrædderværkstedet afløstes det opslidte Steengulv af et Bræddegulv. Gulvene i Drengenes Sovesale, samt alle Trapper og Trappengange bleve strøgne med Olie. Istedetfor som tidligere at hvidtes, bleve Væggene i Skolestuerne malede med en graalig Farve.

Anstaltens Have har i de forløbne Aar undergaaet bethdelige Forandringer. I Begyndelsen af 1866 leiede Institutet nogle Jordstykker af det tilgrændsende Glacis og lagde dem til Haven. Denne fik derved en smukkere Form end tidligere og dens Areal blev udvidet med henved $\frac{1}{3}$. De store Tjørnehækker, der stode paa Havens gamle Grændse, bleve omhuggede, Voldene sløifede, Grøfterne opshldte og et Stakit opsat i det nye Skjel, hvorved Institutet fik en friere og smukkere Beliggenhed ud imod Glaciet. Størstedelen af Haven blev omlagt og kulegravet, og det til Rjøfkenhave udlagte Areal drainet. Et stort Antal overflødige og skadelige Træer ryddedes. Der plantedes nye Frugttræer, et Par store Grupper af forskellige smukke Buskvarter og mindre Grupper af Blomster. Rjøfkenhaven inddeelttes, nye Gange bleve anlagte og i Areallet opdyrkedes et stort Antal almindelige og sjældnere Rjøfkenurter. Med Undtagelse af Drainingen bleve alle Arbejderne i Haven udførte af Institutets Dreng under Ledelse af Hr. Candidat Jørgensen. Institutet maa meget paaskjønne den særdeles Velvillie, hvormed Hr. Slotsgartner Rothe har taget sig af Forandringerne i Haven. Planen, hvorefter denne er omlagt, blev affattet og tegnet af Hr. Rothe, ligesom han ogsaa gav Tegning og Overflag til Drainingen.

E. Hvad Institutets Regnskabsvæsen angaaer kan Følgende bemærkes:

Samtlige Udgifter ved det Kgl. Døvstumme-Institut vare i Finantsaaret 18^{65/66} ialt 25841 Rd. 94 Sk., i Finantsaaret 18^{66/67} 27331 Rd. 55 Sk. Forskjellen mellem Udgifterne i de to Aar fremkom fornemmelig derved, at Udgifts=Conto I (Lønninger) i 18^{66/67} var betydelig (1844 Rd. 48 Sk.) større end i 18^{65/66}.

3 Betaling for Eleverne, 140 Rd. om Aaret for hver i Henhold til Ministeriets Resolution af 1ste Mai 1854, vilde der i Finantsaaret 18^{65/66} være indkommet 16284 Rd. 3 Sk. og i Finantsaaret 18^{66/67} 16399 Rd. 88 Sk., dersom der ikke i hvert Finantsaar fra den Betaling, som Kjøbenhavns Commune skulde udrede, var bleven fradraget en Sum af 210 Rd. (i Overensstemmelse med en Cancelliskrivelse af 9de Juli 1808). 3 Finantsaaret 18^{65/66} var altsaa Betalingen for Eleverne 16284 Rd. 3 Sk. ÷ 210 Rd. = 16074 Rd. 3 Sk. og i Finantsaaret 18^{66/67} 16399 Rd. 88 Sk. ÷ 210 Rd. = 16189 Rd. 88 Sk.

Statskassens Tilskud var i 18^{65/66} 5203 Rd. 29 Sk. og i 18^{66/67} 6409 Rd. 2 Sk. Dette Tilskud vilde hvert Aar have været 210 Rd. mindre, saafremt Kjøbenhavns Commune for hver af sine Elever paa Institutet havde betalt samme Sum som alle andre Kjøbstadcommuner og samtlige Aanter for deres.

Da 140 Rd. (den aarlige Betaling for en Elev) indeholdes 116,21 Gange i 16284 Rd. 3 Sk. (= den i 18^{65/66} som Betaling for Elever indkomne Sum + den Sum, der blev decourteret Kjøbenhavns Commune), og 117,14 Gange i 16399 Rd. 88 Sk., saa var altsaa

Gjennemsnitsantallet af Eleverne

i 18^{65/66} 116,21
og i 18^{66/67} 117,14.

Statskassens Tilskud

for hver enkelt Elev i 18^{65/66} har været 5203 Rd. 29 Sk. :

116,21 = 44,74 Rd.

og i 18^{66/67} 6409 Rd. 2 Sk. : 117,14 = 54,71 --

Dernæst har den hele Udgift

for hver enkelt Elev i 18^{65/66} andraget 25841 Rd. 94 Sk.

: 116,21 = 222,18 Rd.

og i 18^{66/67} 27331 Rd. 55 Sk. : 117,14 = 233,22 --

Og endelig har den daglige Udgift
for hver enkelt Elev i 18^{65/66} ialt været 222,18 Rb. : 365

=.....	58,44	Sk.
og i 18 ^{66/67} 233,32 Rb. : 365 =.....	61,37	—
Udgifterne til Bespisning, Vast, Beklædning og Sygepleie vare i 18 ^{65/66}	12142 Rb. 11	Sk. *)
og i 18 ^{66/67}	12233 — 86	— *)

For hver enkelt Elev altsaa

i 18 ^{65/66} 12142 Rb. 11 Sk. : 116,31.....	104,39	Rb.
og i 18 ^{66/67} 12233 Rb. 86 Sk. : 117,14	104,44	—

Uf de til Ministeriet indsendte detaljerede Bespisningsregnskaber
for 18^{65/66} og 18^{66/67} fremgaaer, at hver Elevs Bespisning og Vast
i 18^{65/66} har kostet daglig..... 17,96 Sk. **)

og i 18^{66/67}

*) Heri indbefattet Honorar til Lægen (200 Rb.) og til Sygekonen (100 Rb.)

**) Heri indbefattet Lønninger til Huusholderessen og til Tjenestefolkene ved Øconomien, samt Udgifterne til Brændsel i Kjøkkenet.
